

13359/1a

DOLGOZAT A FÖLDMÍVELÉSÜGYI M. KIR. MINISTERIUM FENNHATÓSÁGA ALATT ÁLLÓ
ORSZÁGOS MEZŐGAZDASÁGI NÖVÉNYTANI ÉS SZŐLÉSZETI INTÉZET

(Igazgató : DR. DÉGEN ÁRPÁD)

GYÓGYNÖVÉNYKÍSÉRLETI ÁLLOMÁSÁTÓL

A KORIANDROM TERMESZTÉSE

ÍRTÁK

DR. AUGUSTIN BÉLA ÉS DR. DARVAS FERENC

KÜLÖNLENYOMAT

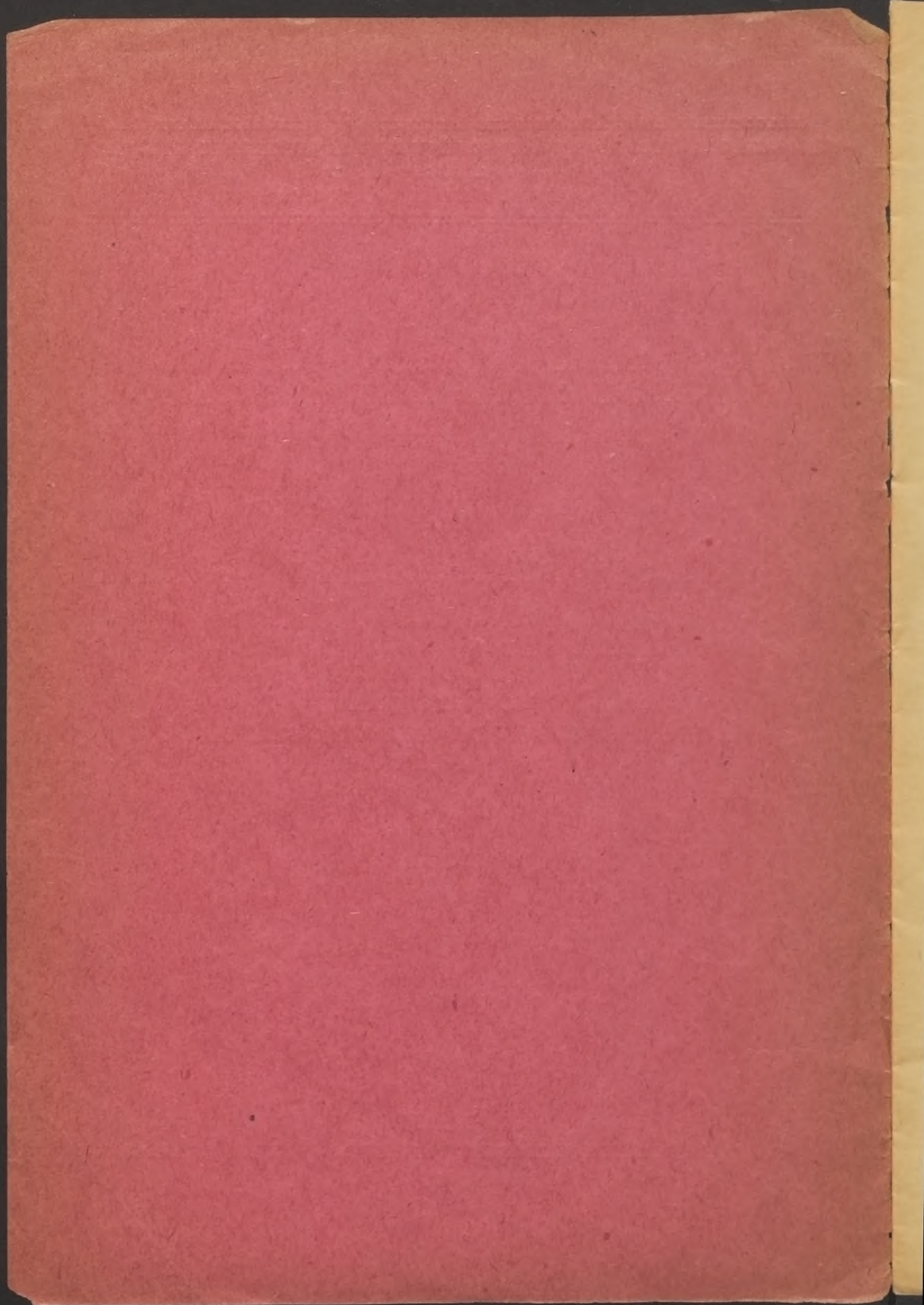
A HERBA 1918. ÉVFOLYAMÁNAK 1. SZÁMÁBÓL

BUDAPEST

"PÁTRIA" IRODALMI VÁLLALAT ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1918

A KORIANDROM TERMESZTÉSE

ÍRTÁK

DR. AUGUSTIN BÉLA ÉS DR. DARVAS FERENC

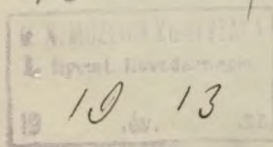
KÜLÖNLENYOMAT
A HERBA 1918. ÉVFOLYAMÁNAK 1. SZÁMÁBÓL

BUDAPEST
"PÁTRIA" IRODALMI VÁLLALAT ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
1918

(R₂)

13.359 / 1a

A koriandrom termesztése.

A koriandrom hazája ugyan a Földközi-tenger környéke, de régi idők óta termelik mindenfelé. Éretlen állapotban az egész növény igen kellemetlen poloskaszagú, az érett termések ellenben kellemes fűszeres illatúak és ugyanilyen ízűek. Használják gyógyszerül, konyhafűszerül, hús és szalonna pácolásához, sörgyártáshoz, likőrkészítéshez és illó-olajgyártáshoz. Helyenként cukorral bevonva csemege gyanánt vagy gyomorerősítő szerként eszik. Illó-olaja miatt használják, amely a termésfalban levő olajjáratokban fordul elő. Ámbár illó-olajtartalma aránylag csekély, 0.4—1.0%, azért az illó-olajgyártáshoz mégis nagy mennyiségeket használnak fel. Az illó-olaj lepárlása után visszamaradó anyag kedvelt állati takarmányt képez, mivel 11—17% fehérjét és 10—20% zsírt tartalmaz, ezért állatok táplálására kiválóan alkalmas.

Termelése egyszerű, talajban nem válogatós, különösebb megmunkálást nem igényel, azért mezőgazdasági üzemben is termelhető nagyban. A termése körülbelül három hónap alatt érik be, ezért mint rövid tenyészeti időszakkal bíró növény jól használható előnövény gyanánt, vagy kétévesek fölé vethető, pl. a kömény tavaszi vetésénél a sorok közé vethető, amidőn az első évben a koriandert, a másodikban a köményt aratjuk.

A koriandromot az ernyősvirágúak (umbelliferae) családjába tartozó *Coriandrum sativum* L. szolgáltatja. Magyar nevei: kerti koriandrom, cigánypetrezselyem, sobrák, sobra bori, zergefű.

Egyéves, 25—60 cm magas növény. Szára hengeres, felül elágazó. Az alsó levelek korán megsárgulnak és eihálnak. Ezek szárnyasak, a hasábok kerekdedek vagy hosszasak. A középső és felső levelek kétszer szárnyasan összetettek: vagy ép levélkéekkel, vagy keskeny hasábokkal. Virágzata 3—8 ágú. A gallér csak néhány levélből áll. 5 szíromlevele van. Ezek fehérek vagy halványpirosak, szívalakúak vagy visszás tojásdadok. Az ernyő területén levő szíromlevelek

nagyobbak, kéthasábúak. A termés kettős kaszat, mely az érés után nem válik szét a két résztermésre, hanem egy 5—6 mm átmérőjű gömböt képez. Színe világosabb vagy sötétebb sárgásbarna. Tetejét koronázza az ötlevelű csésze, két meggörbült bibeszállal, amelyeknek az alja kis korongocskát képez. A csészelevelek körül sokszor kettő hosszabb. Mindenik termésfélen öt zezugosan lefutó és négy egyenes, az előbbieknél jobban kiugró borda van. A termésfelek érintkezési helyén szintén két-két egyenesen lefutó, szorosan összezáródó borda van, a termés belül üreges. Egy liter termés súlya 300—360 gramm.

Éghajlat: A napsütött, nem túlhideg termőhelyet kedveli.

Talaj: Nincs nagy igénye, mindenféle talajon megterem, legjobban kedveli a meszes vályogtalajt.

Vetés: Kora tavasszal, március-áprilisban vetjük el ritkásan, 25—30 cm távol sorokba, azután tövissel leboronáljuk. Vetőmag-szükséglet hektáronként 12—24 kg, kat. holdanként 7—14 kg, magyar holdanként 5.5—11 kg.

Ápolás: A sorközöket a növények kikelése után megkapáljuk. Ha nagyobbra nőtt, annyira fejlődik, hogy a gyomot elnyomja.

Aratás: Az érett termés az aratásnál lepereg és kárba vész. Azért augusztusban, midőn a termések már kifejlődtek és sárgulni kezdenek, a növényeket learatjuk és padláson ponyvákön szétteregtetve, utánérésnek engedjük át.

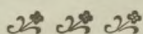
Feldolgozás: Amint annyira megszáradt, hogy az ernyőkről könnyen lemorzsolhatjuk, kicsépeljük, megrostáljuk, azután teljes száradás végett még néhány hétig szétteregtetve szellős padláson hagyjuk.

Hozam: Egy hektáron terem 520—1200 kilogramm, egy magyar holdon 225—525 kg, egy kat. holdon 300—700 kg, 100 kg árút kapunk 8¹/₂—19¹/₂ áron vagy 228—533 négyyszögölön.

Kártevők: A hosszabb ideig tartó szárazságot a koriandrom megérzi.

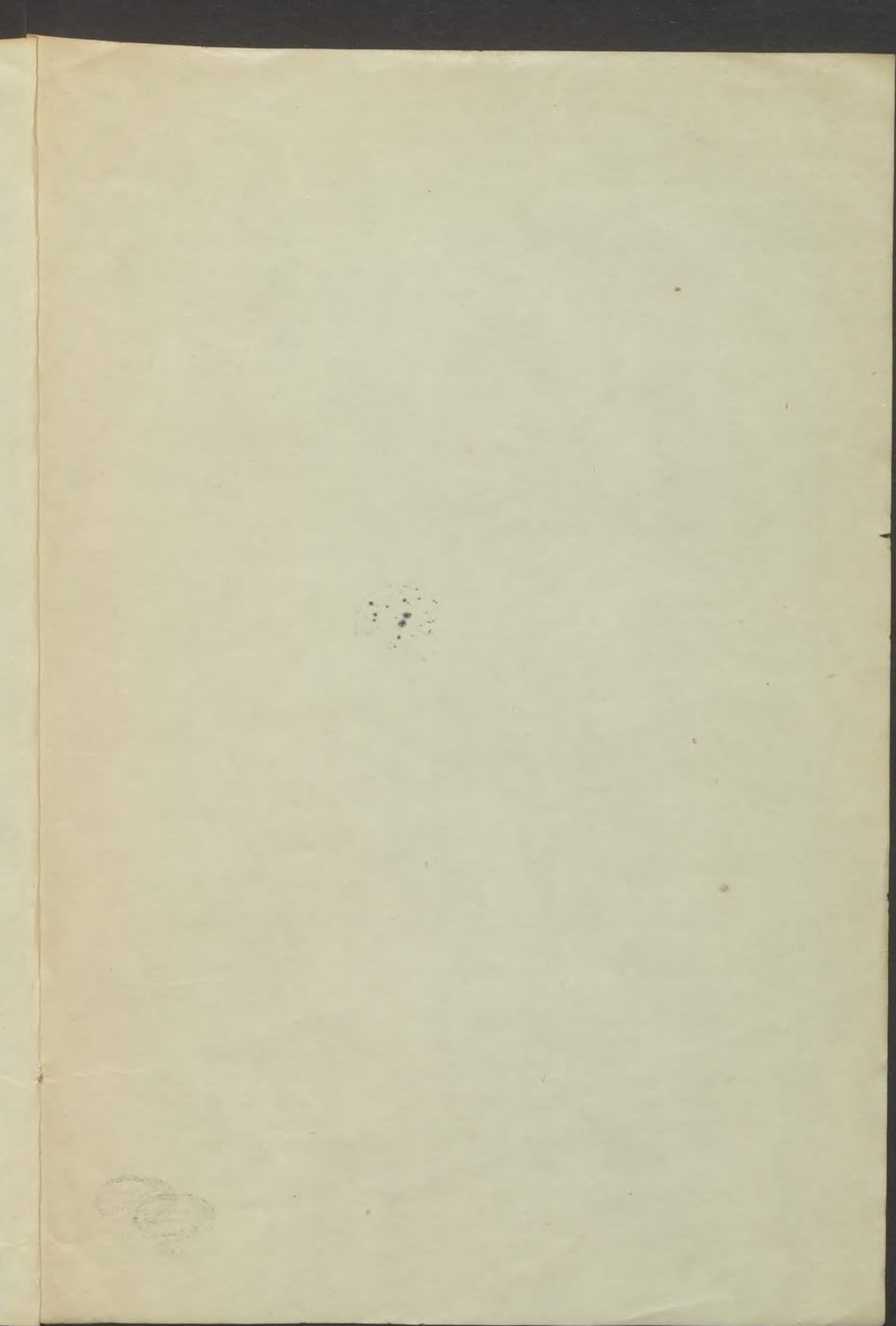
*

Irodalom: Hayne: Darstellung und Beschreibung der in der Arzneikunde gebräuchlichen Gewächse. 1830. Jäger: Der Apothekergarten. 1859. Dr. Borsódi M.: Gyógynövények. 1890. Berg & Schmidt: Atlas der officinellen Pflanzen. 1891—1902. Hartwich: Real-Enzykl. d. ges. Pharm. IV., 1340 oldal. Páter: A gyógynövények termesztése. 1906. Páter: Milyen gyógynövényeket termesszen a kisgazda. 1909. Hagers Handbuch der Pharmazeutischen Praxis I. kötet 960 oldal. Köhlers Medizinalpflanzen. 1898. Tschirch: Handbuch der Pharmakognosie II. kötet. Meyer: Arzneipflanzenkultur 1916.

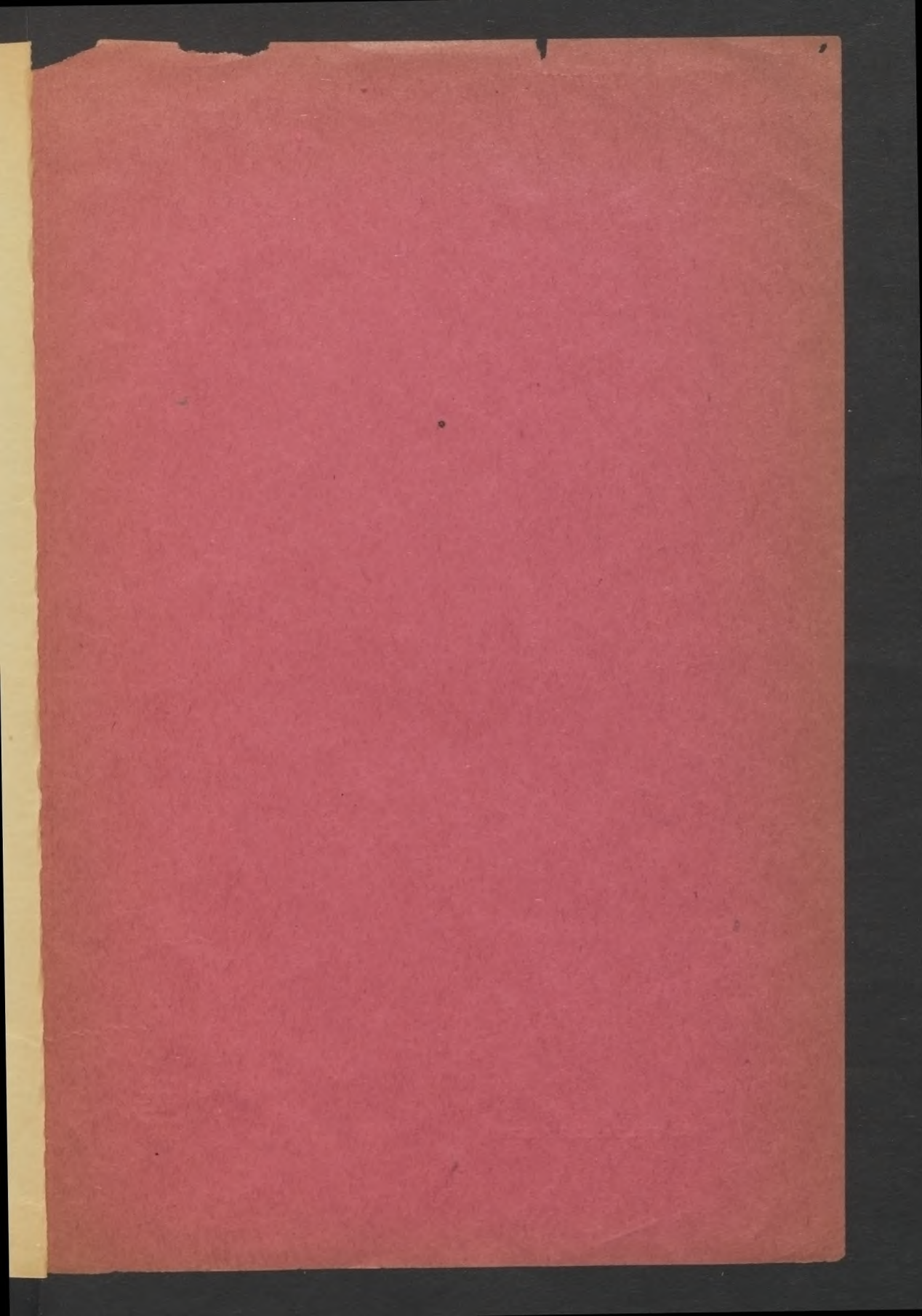

184399

KIADÓ: DR. DARVAS FERENC

184399